

תכנית הלימודים בהיסטוריה ממלכתי דתי בהלימה לשעות ההוראה

שם המפמ"ר: בלהה גליקסברג

(התכנית תקפה להיבחנות בבחינות הבגרות במועד קיץ תשע"ד ובמועד חורף תשע"ה)

http://cms.education.gov.il/educationcms/units/mazkirut_pedagogit/historymmd/hp.htm

חלק א' – שאלון 29106

נושאי החובה:

חלק א': נושאים נבחרים בתולדות ישראל והעמים בדורות האחרונים,
תר"כ-תרע"ח, 1860-1918

פרק א': מעמד היהודים במדינות השונות במחצית השניה של המאה ה-19

1. השתלבות היהודים בארצות האמנציפציה במערב אירופה, התגובות השונות לאמנציפציה: אורתודוקסיה, ניאו-אורתודוקסיה, הרפורמים. המרת דת והתבוללות – יש ללמד על 2 תגובות.
2. הגורמים והמאפיינים של האנטישמיות המודרנית (בהשוואה לשנאת ישראל בעבר).
2 ביטויי אנטישמיות במערב אירופה ובמרכזה: פרשת דרייפוס וביטוי אחד נוסף: מפלגות אנטישמיות, עלילות הדם טיסא-אסלר ופולנא, הפטיציה האנטישמית.
2 ביטויי אנטישמיות ממזרח אירופה: פרעות "סופות בנגב", פרעות קישינב, עלילת הדם של ביליס, הפרוטוקולים של זקני ציון
3. היחס ליהודים בארצות צפון אפריקה השונות לפני מעורבות המעצמות - מעמדם המשפטי והכלכלי – יש ללמד על 2 מדינות. התמורות שחלו בארצות צפון אפריקה אחרי מעורבות המעצמות בתחום המשפטי והכלכלי – יש ללמד על 2 מדינות.
4. ההגירה הגדולה: גורמיה, אופייה וכיווניה.

פרק ב': עלית הלאומיות בעמים ובישראל

1. שורשי הלאומיות באירופה.
רעיונותיהם ותכניותיהם של מבשרי הציונות - הרב קלישר והרב אלקלעי.
2. תנועת חיבת ציון: התהוות התנועה התפתחותה, קשייה והישגיה.
3. מנהיגי תנועת חיבת ציון: פינסקר, החוברת "אוטואמנציפציה", הרב מוהליבר,
4. העלייה הראשונה (תרמ"ב-תרס"ג, 1881-1904) מניעי העלייה, הרכב העולים מהמזרח ומהמערב, המושבות הראשונות, הקשיים, הברון רוטשילד ושיטת האפוטרופסות, פולמוס השמיטה כמשקף מאבק על אופי החיים המתהווים בארץ.
5. הרצל - רעיונותיו: במדינת היהודים.
פעולותיו: כינוס הקונגרס הציוני, הקמת התנועה הציונית.
פעילותו המדינית להשגת הצ'רטר.
הישגים: תכנית באזל.
פולמוס אוגנדה.
6. זרמים בתנועה הציונית: ציונות מדינית, ציונות מעשית,
ציונות דתית: הרקע להקמת תנועת המזרחי: "הקול הקורא", הרב ריינס מנהיג המזרחי וגישתו לציונות.
7. התפשטות הרעיון הציוני בארצות האסלאם עד הצהרת בלפור: קשיים.
8. העלייה השנייה (תרס"ד-תרע"ד, 1914 - 1904) - מניעי העלייה, מאפייני העולים והשקפותיהם, הקשיים בארץ, דרכי התמודדות, כיבוש העבודה, כיבוש השמירה, החייאת השפה העברית (ריב הלשונות), הקמת הקבוצה, ייסוד "אחוזת בית" (תל אביב), הרב יצחק הכהן קוק - רבם של יפו והמושבות ומסע הרבנים.
מושגים:
חכם באשי, חלוקה, קפיטולציות, משה מונטיפיורי, היציאה מן החומות, פתח תקווה, אימפריאליזם, 14 הנקודות של וילסון, חוזה ורסאי, ניל"י, הגדודים העבריים, הצהרת בלפור.

נושאי הבחירה:

יש ללמד נושא אחד מתוך שלושת הנושאים הבאים:

1. החברה היהודית בימי בית שני

2. הקהילה היהודית בימי הביניים

3. החסידות

1. החברה היהודית בימי הבית השני:

פרקי הלימוד	פרק
קץ הממלכה החשמונאית ושלטון הורדוס עמ' 188-206	ח'
הניסיון הראשון של שלטון רומאי ישיר על יהודה – תקופת הנציבות הראשונה עמ' 235-247	ט'
הסיבות למרד הגדול ונסיבות פריצתו עמ' 265 – 284	יא'
המרד הגדול ברומאים מעמוד 285 - 306	י"ב
כיצד התאוששה היהדות מהמשבר של חורבן הבית? מעמוד 309 – 321	י"ג
רבן גמליאל וגיבוש המרכז ביבנה מעמוד 322-333	י"ד

2. הקהילה היהודית בימי הביניים:

פרקי הלימוד	פרק
הקהילה בחברת ימי הביניים עמ' 9-15	ראשון
דת, הלכה ומלכות כמקורות סמכות בחברה היהודית עמ' 33-45	שני
סמכות הקהילה עמ' 46-64	שלישי
נושאי התפקידים בקהילה והמבנה החברתי שלה עמ' 65 – 68 עמ' 79 – 90	רביעי

חמישי	מוסדות הקהילה עמ' 91-95, עמ' 111-117, עמ' 127-149
-------	--

3. החסידות:

פרק	פרקי הלימוד
א'	יהדות פולין בגדולתה עמ' 15-23
ב'	יהדות פולין בשברה עמ' 24-37
ד'	"מלוא כל הארץ כבודו" עמ' 59-76 עמ' 80-89
ה'	תורת הצדיק עמ' 90-101
ו'	כיצד התמודדה החסידות עם המשבר המשיחי? עמ' 102-108
ז'	תהליך צמיחת החסידות והתפתחותה עמ' 112-122
ט'	ההתנגדות עמ' 139-148

להלן קישור לאתר המפמ"ר:

אתר המפמ"ר להיסטוריה בחינוך הדתי

חלק א' – שאלון 29108

(עולים חדשים)

נושאי החובה:

חלק א': נושאים נבחרים בתולדות ישראל והעמים בדורות האחרונים,
תר"כ-תרע"ח, 1860-1918

פרק א': מעמד היהודים במדינות השונות במחצית השניה של המאה ה-19

1. השתלבות היהודים בארצות האמנציפציה במערב אירופה, התגובות השונות לאמנציפציה: אורתודוקסיה, ניאו-אורתודוקסיה, הרפורמים. המרת דת והתבוללות – יש ללמד על 2 תגובות.
2. הגורמים והמאפיינים של האנטישמיות המודרנית (בהשוואה לשנאת ישראל בעבר).
2 ביטויי אנטישמיות במערב אירופה ובמרכזה: פרשת דרייפוס וביטוי אחד נוסף: מפלגות אנטישמיות, עלילות הדם טיסא-אסלר ופולנא, הפטיציה האנטישמית.
2 ביטויי אנטישמיות ממזרח אירופה: פרעות "סופות בנגב", פרעות קישינב, עלילת הדם של ביליס, הפרוטוקולים של זקני ציון.
3. ההגירה הגדולה: גורמיה, אופייה וכיוונה.

פרק ג': עלית הלאומיות בעמים ובישראל

1. שורשי הלאומיות באירופה.
רעיונותיהם ותכניותיהם של מבשרי הציונות - הרב קלישר או הרב אלקלעי.
2. תנועת חיבת ציון: התהוות התנועה התפתחותה - 2 קשיים ו-2 הישגים.
3. מנהיגי תנועת חיבת ציון: פינסקר, החוברת "אוטואמנציפציה".
4. העלייה הראשונה (תרמ"ב-תרס"ג, 1881-1904) שני מניעים לעלייה, הרכב העולים מהמזרח ומהמערב, המושבות הראשונות, שני קשיים, הברון רוטשילד ושיטת האפוטרופסות, פולמוס השמיטה כמשקף מאבק על אופי החיים המתהווים בארץ.
5. הרצל - רעיונותיו: במדינת היהודים.
פעולותיו: כינוס הקונגרס הציוני, הקמת התנועה הציונית.

פעילותו המדינית להשגת הצ'רטר.

הישגים : תכנית באזל.

פולמוס אוגנדה.

6. זרמים בתנועה הציונית : ציונות מדינית, ציונות מעשית, ציונות דתית : הרקע להקמת תנועת המזרחי : "הקול הקורא", הרב ריינס מנהיג המזרחי וגישתו לציונות.

7 . העלייה השנייה (תרס"ד – תרע"ד, 1914 – 1904) – שני מניעים לעלייה, מאפייני העולים והשקפותיהם, שני קשיים, שתי דרכי התמודדות, כיבוש העבודה, כיבוש השמירה, החייאת השפה העברית (ריב הלשונות), הקמת הקבוצה, ייסוד "אחוזת בית" (תל אביב), הרב יצחק הכהן קוק - רבם של יפו והמושבות ומסע הרבנים.

מושגים :

חכם באשי, חלוקה, קפיטולציות, משה מונטיפיורי, היציאה מן החומות, פתח תקווה, אימפריאליזם, 14 הנקודות של וילסון, חוזה ורסאי, ניל"י, הגדודים העבריים, הצהרת בלפור.

נושאי הבחירה

יש ללמד נושא אחד מתוך שלושת הנושאים הבאים:

1. החברה היהודית בימי בית שני
2. הקהילה היהודית בימי הביניים
3. החסידות

1. החברה היהודית בימי הבית השני:

פרקי הלימוד	פרק
קץ הממלכה החשמונאית ושלטון הורדוס עמ' 188-206 . לא כולל מקורות בעמודים 199-201.	ח'
הניסיון הראשון של שלטון רומאי ישיר על יהודה – תקופת הנציבות הראשונה עמ' 235-247 . לא כולל המקורות בעמודים 237-240	ט'
הסיבות למרד הגדול ונסיבות פריצתו עמ' 267 – 284. יש לדעת 2 מתיחויות מכל קבוצה.	יא'
המרד הגדול ברומאים מעמוד 285 - 306	י"ב
כיצד התאוששה היהדות מהמשבר של חורבן הבית? מעמוד 309 – 321. יש לדעת 2 תוצאות של המרד. יש לדעת שתי דוגמאות לתקנות.	י"ג
רבן גמליאל וגיבוש המרכז ביבנה מעמוד 322-333 . יש לדעת 2 פעולות של רבן גמליאל.	י"ד

2. הקהילה היהודית בימי הביניים:

פרקי הלימוד	פרק
דת, הלכה ומלכות כמקורות סמכות בחברה היהודית עמ' 33-45	שני
סמכות הקהילה עמ' 46-64 לא כולל 50-57	שלישי

נושאי התפקידים בקהילה והמבנה החברתי שלה עמ' 65 – 68 עמ' 79 – 88	רביעי
מוסדות הקהילה עמ' 91-95, עמ' 111-117, עמ' 127-145	חמישי

3. החסידות:

פרקי הלימוד	פרק
יהדות פולין בגדולתה עמ' 15-23	א'
יהדות פולין בשברה עמ' 24-37	ב'
"מלוא כל הארץ כבודו" עמ' 59-72 לא כולל מקורות	ד'
תורת הצדיק עמ' 90-101 לא כולל מקורות	ה'
תהליך צמיחת החסידות והתפתחותה עמ' 112-122 לא כולל מקורות	ז'
ההתנגדות עמ' 139-148	ט'

חלק ב' – שאלון 29107

*נושאים נבחרים בתולדות עם ישראל בין מלחמות העולם (תרע"ח- תרצ"ט, 1918-1939)

פרק א': הישוב היהודי בארץ ישראל והתנועה הציונית

1. אישור המנדט הבריטי על ארץ ישראל
2. ארגון הישוב ומוסדותיו : כנסת ישראל, אסיפת הנבחרים, הועד הלאומי, הרבנות הראשית, הסתדרות העובדים.
3. הגושים הפוליטיים בישוב, הגוש הפועלי והגוש האזרחי.

פרק ב': עלייה והתיישבות בארץ ישראל

1. העלייה השלישית : מניעים לעלייה, הרכב העולים מן המזרח והמערב.
2. ההתיישבות :
  - א. מניעים אידיאולוגיים, פריסה גיאוגרפית.
  - ב. דפוסי התיישבות : הקיבוץ, מושב עובדים.
3. התיישבות המחנה הדתי :
  - א. תנועת הפועל המזרחי והרקע להקמתה, המרד הקדוש.
  - ב. האידיאולוגיה של הפועל המזרחי "תורה ועבודה" ומימושה בהתיישבות : המושב הדתי, הקיבוץ הדתי.

פרק ג': יחסי ערבים יהודים בריטים בא"י בין מלחמות העולם

1. ההתערורות הלאומית של הערבים בארץ ישראל וגורמיה.
2. מאורעות תרפ"ט, הספר הלבן של פאספילד.
3. מאורעות תרצ"ו- תרצ"ט (1936 - 1939), המרד הערבי, הצעת החלוקה, הספר הלבן של מקדונלד ומשמעותו.
4. תגובות היהודים למאורעות : הוויכוח הבלגה מול תגובה :
  1. בטחון-התפתחות כוחות מגן לגליים ובלתי לגליים, הקמת האצ"ל.
  2. התיישבות- מניעים אסטרטגיים, חומה ומגדל.

פרק ד': מדינות המזרח התיכון וצפון אפריקה בין המלחמות

1. מעמד היהודים בארצות האסלאם - בתחום המשפטי ובחינוך (יש לבחור מדינה אחת).
2. הפעילות הציונית בארצות האסלאם. (יש לבחור מדינה אחת).

*השואה- מעליית הנאצים לשלטון עד סוף המלחמה

(תרצ"ג-תש"ה 1933 - 1945)

פרק א': המדיניות הנאצית בגרמניה (תרצ"ג- תרצ"ט 1933-1939)

1. האידיאולוגיה הנאצית.
2. מדיניות הנאצים נגד יהודי גרמניה.
3. שנת 1938 שנת מפנה.
4. תגובות יהודי גרמניה למדיניות הנאצים לשלביה.

פרק ב': שלבים במלחמת-העולם השנייה ובמדיניות הנאצים כלפי היהודים

(תרצ"ט-תש"ה 1939-1945)

1. 1939-1941.
  - א. מהלך מלחמת-העולם השנייה עד לפלישה לברית-המועצות.
  - ב. מדיניות הנאצים כלפי יהודי אירופה: אגרת הבזק, הקמת הגטאות, 1941-1945.
2. מהלך מלחמת-העולם השנייה מהפלישה לברית-המועצות עד לסיום המלחמה.
  - א. שלבים בפתרון הסופי: פעולות אינזצגרופן, ועידת ואנזה, מחנות השמדה, חיסול גטאות, מצעדי המוות.

פרק ג': העמידה היהודית

1. חיי יום-יום בגטאות: הקשיים וההתמודדות עם התנאים הפיזיים והרוחניים: פעולות עזרה וסעד, חינוך ותרבות, לימוד תורה וקיום מצוות, תנועות הנוער ופעילותן. דוגמא מגטו ורשה.
2. גילויי אמונה: קידוש השם וקידוש החיים.
3. ההנהגה היהודית:
  - א. היודנרט: הרכבם, תפקידיהם, פעולותיהם והדילמות שעמדו בפניהם

בתקופה שלפני השילוחים למחנות ההשמדה ולאחריהם.

ב. שו"ת בגטאות

4. התנגדות מזוינת בגטאות ובמחנות הפרטיזנים.

5. הצלת יהודים: ניסיונות הצלה של יהודים ע"י יהודים וע"י גויים, תכנית אירופה ("משאיות תמורת דם").

פרק ד': מדינות ועמים (קבוצות ויחידים) לנוכח השואה

1. מוסדות וארגונים בין-לאומיים. הכנסייה והצלב האדום.

2. חסידי אומות העולם.

פרק ה': היישוב בארץ-ישראל לנוכח השואה.

פעולות עזרה וניסיונות הצלה של היישוב היהודי בארץ ישראל.

פרק ו': לאחר שואה

שארית הפליטה: ניסיונות שיקום, שיבה לארצות המוצא, תנועת "הבריחה", מחנות העקורים והקשר עם שליחי ארץ-ישראל.

*היישוב בא"י והתנועה הציונית מתקופת מלחמת העולם השנייה ועד הקמת המדינה, (תרצ"ט-תש"ח 1939 - 1948)

פרק א': היישוב היהודי בארץ ישראל והתנועה הציונית בתקופת המלחמה

שתוף פעולה עם הבריטים תוך מאבק בהם:

א. שיתוף: גיוס לצבא הבריטי, הקמת הבריגדה.

ב. מאבק: 1. עליה בלתי לגלית (העפלה), מאירופה ומארצות האסלאם.

2. התיישבות גוש עציון.

3. מחתרות- עמדותיהם ופעילותם במלחמה.

פרק ב': המאבק להקמת המדינה (תש"ה-תש"ז 1945-1947)

1. מדיניות ממשלת בריטניה לאחר המלחמה, גורמיה וביטוייה.

2. תגובת היישוב נוכח האכזבה ממדיניות בריטניה: תנועת המרי - פעולותיה ופירוקה, המשך פעולות המחתרת, העפלה מאירופה ומארצות האסלאם.

3. א"י בזירה הבינלאומית- ועדת החקירה האנגלו האמריקאית - מסקנותיה והצעותיה. העברת שאלת א"י לאו"ם, הצבעה בעצרת האו"ם - כ"ט בנובמבר 1947, תגובת היישוב היהודי ותגובת הערבים.

פרק ג': מלחמת העצמאות

1. התקופה הראשונה : המלחמה מ- 30 לנובמבר 1947 ועד ה- 14 במאי 1948 (י"ז כסלו תשי"ח- עד ה' אייר תשי"ח). הכוחות הנלחמים, המצור על ירושלים, תכנית ד', מבצע נחשון, נפילת גוש עציון.
2. הכרזת המדינה- הקמת צה"ל ופירוק המחתרות.
3. התקופה השנייה : פלישת מדינות ערב ובליתם, המערכה על ירושלים, נפילת הרובע היהודי,
4. הסכמי שביתת הנשק.

***בעיות יסוד במדינת ישראל בעשורים הראשונים לקיומה**

פרק א':

קיבוץ גלויות - העלייה הגדולה, מדיניות ובעיות עלייה וקליטה.

פרק ב': בעיות ביטחון במדינת ישראל:

הרקע למלחמת ששת הימים, המלחמה ותוצאותיה.

פרק ג':

התיישבות בעשורים הראשונים למדינה.

***המושגים:**

משטר טוטליטרי (3 מאפיינים לפחות), פאשיזם, מוסוליני, מלחמה קרה, מסך הברזל, דוקטרינת טרומן, ברית נאט"ו, ברית ורשה, השוק האירופי המשותף.

הערה : בתכנית הלימודים - חלק ב' נכללת גם תכנית "חמ"ד ועד".

חלק ב' – שאלון 29109

(עולים חדשים)

*נושאים נבחרים בתולדות עם ישראל בין מלחמות העולם
(תרע"ח-תרצ"ט, 1918-1939)

פרק א': הישוב היהודי בארץ ישראל והתנועה הציונית

1. אישור המנדט הבריטי על ארץ ישראל
2. ארגון הישוב ומוסדותיו: כנסת ישראל, אסיפת הנבחרים, הועד הלאומי, הרבנות הראשית, הסתדרות העובדים.

פרק ב': עליה והתיישבות בארץ ישראל

1. העלייה השלישית: מניעים לעלייה, הרכב העולים מן המזרח והמערב.

א. ההתיישבות:

- א. מניעים אידיאולוגיים, פריסה גיאוגרפית.
- ב. דפוסי התיישבות: הקיבוץ, מושב עובדים.

ב. התיישבות המחנה הדתי

- א. תנועת הפועל המזרחי והרקע להקמתה.
- ב. האידיאולוגיה של הפועל המזרחי "תורה ועבודה".

פרק ג': יחסי ערבים יהודים בריטים בא"י בין מלחמות העולם

1. ההתעוררות הלאומית של הערבים בארץ ישראל וגורמיה – 2 גורמים.
2. מאורעות תרפ"ט, הספר הלבן של פאספילד
3. מאורעות תרצ"ו-תרצ"ט (1936 - 1939), המרד הערבי, הצעת החלוקה, הספר הלבן של מקדונלד ומשמעותו.
4. תגובות היהודים למאורעות: הוויכוח הבלגה מול תגובה:
  1. בטחון-התפתחות כוחות מגן לגליים ובלתי לגליים, הקמת האצ"ל.
  2. התיישבות- מניעים אסטרטגיים, חומה ומגדל.

פרק ד': מדינות המזרח התיכון וצפון אפריקה בין המלחמות

1. מעמד היהודים בארצות האסלאם, בתחום המשפטי ובחינוך (יש לבחור מדינה אחת).
2. הפעילות הציונית בארצות האסלאם. (יש לבחור מדינה אחת).

*השואה- מעליית הנאצים לשלטון עד סוף המלחמה (תרצ"ג – תש"ה 1933 - 1945)

פרק א': המדיניות הנאצית בגרמניה (תרצ"ג- תרצ"ט 1933-1939)

1. האידיאולוגיה הנאצית
2. מדיניות הנאצים נגד יהודי גרמניה.
3. שנת 1938 שנת מפנה.
4. תגובות יהודי גרמניה למדיניות הנאצים לשלביה- 3 תגובות.

פרק ב': שלבים במלחמת-העולם השנייה ובמדיניות הנאצים כלפי היהודים

(תרצ"ט-תש"ה 1939-1945)

1. 1941-1939.
  - א. מהלך מלחמת-העולם השנייה עד לפלישה לברית-המועצות.
  - ב. מדיניות הנאצים כלפי יהודי אירופה : אגרת הבזק, הקמת הגטאות,
2. 1945-1941 .
  - א. מהלך מלחמת-העולם השנייה מהפלישה לברית-המועצות עד לסיום המלחמה.
  - ב. שלבים בפתרון הסופי : פעולות אינוצגרופן, ועידת ואנזה, מחנות השמדה, חיסול גטאות, מצעדי המוות.

פרק ג': העמידה היהודית

1. חיי יום-יום בגטאות : הקשיים וההתמודדות עם התנאים הפיזיים והרוחניים : פעולות עזרה וסעד, חינוך ותרבות, לימוד תורה וקיום מצוות, תנועות הנוער ופעילותן. דוגמא מגטו ורשה.
2. גילויי אמונה : קידוש השם וקידוש החיים.
3. ההנהגה היהודית :
  - א. היוזנרטים : הרכבם, תפקידיהם, פעולותיהם והדילמות שעמדו בפניהם בתקופה שלפני השילוחים למחנות ההשמדה ולאחריהם.
  - ב. שו"ת בגטאות
4. התנגדות מזוינת בגטאות ובמחנות הפרטיזנים.

5. הצלת יהודים : ניסיונות הצלה של יהודים ע"י יהודים וע"י גויים, תכנית אירופה ("משאיות תמורת דם").

פרק ד': מדינות ועמים (קבוצות ויחידים) לנוכח השואה

1. מוסדות וארגונים בין-לאומיים. הכנסייה והצלב האדום.
2. חסידי אומות העולם.

פרק ה': היישוב בארץ-ישראל לנוכח השואה.

פעולות עזרה וניסיונות הצלה של היישוב היהודי בארץ ישראל - 3 פעולות.

פרק ו': לאחר שואה

שארית הפליטה : ניסיונות שיקום, שיבה לארצות המוצא, תנועת "הבריחה", מחנות העקורים והקשר עם שליחי ארץ-ישראל.

* היישוב בא"י והתנועה הציונית מתקופת מלחמת העולם השנייה ועד הקמת המדינה, (תרצ"ט-תש"ח 1939 - 1948)

פרק א': היישוב היהודי בארץ ישראל והתנועה הציונית בתקופת המלחמה

שתוף פעולה עם הבריטים תוך מאבק בהם :

- א. שיתוף : גיוס לצבא הבריטי, הקמת הבריגדה.
- ב. מאבק : 1. עליה בלתי לגלית (העפלה), מאירופה ומארצות האסלאם.
2. התיישבות גוש עציון.
3. מחתרות- עמדותיהם ופעילותם במלחמה. יש לדעת 2 פעולות לכל אחד מהארגונים.

פרק ב': המאבק להקמת המדינה (תש"ה-תש"ז 1945-1947)

- א. מדיניות ממשלת בריטניה לאחר המלחמה, גורמיה וביטוייה. יש לדעת 2 גורמים ו-2 ביטויים.
- ב. תגובת היישוב נוכח האכזבה ממדיניות בריטניה : תנועת המרי - פעולותיה ופירוקה, המשך פעולות המחתרת, העפלה מאירופה ומארצות האסלאם. יש לדעת 2 דוגמאות לפעולות תנועת המרי.

ג. א"י בזירה הבינלאומית- ועדת החקירה האנגלו האמריקאית - מסקנותיה והצעותיה. העברת שאלת א"י לאו"ם, הצבעה בעצרת האו"ם - כ"ט בנובמבר 1947, תגובת הישוב היהודי ותגובת הערבים.

פרק ג': מלחמת העצמאות

1. התקופה הראשונה: המלחמה מ- 30 לנובמבר 1947 ועד ה- 14 במאי 1948 (י"ז כסלו תש"ח- עד ה' אייר תש"ח). הכוחות הנלחמים, המצור על ירושלים, תכנית ד', מבצע נחשון, נפילת גוש עציון.
2. הכרזת המדינה- הקמת צה"ל ופירוק המחותרות.
3. התקופה השנייה: פלישת מדינות ערב ובליתם, המערכה על ירושלים, נפילת הרובע היהודי,
4. הסכמי שביתת הנשק.

***בעיות יסוד במדינת ישראל בעשורים הראשונים לקיומה**

פרק א':

קיבוץ גלויות - העלייה הגדולה, מדיניות ובעיות עלייה וקליטה.

פרק ב': בעיות ביטחון במדינת ישראל:

הרקע למלחמת ששת הימים, המלחמה ותוצאותיה.

פרק ג':

התיישבות בעשורים הראשונים למדינה.

***המושגים המחייבים לבחינה:**

משטר טוטליטרי (3 מאפיינים לפחות), פאשיזם, מוסוליני, מלחמה קרה, מסך הברזל, דוקטרינת טרומן, ברית נאט"ו, ברית ורשה, השוק האירופי המשותף.

להלן קישור לאתר היסטוריה:

אתר היסטוריה בחינוך הדתי